

[Undervisningsministeren.]

gang med sit arbejde. Der er nedsat underudvalg, som arbejder med forskellige dele af problemet, og der vil efter al sandsynlighed i dette år gå et forsøg i gang på dette område inden for metalindustrien, hvor man vil forsøge med en ny form for den faglige uddannelse, kort karakteriseret sådan, at man i det første år vil begynde med en bredere faglig orientering under skoleformer, og først derefter vil de enkelte lærlinge specialisere sig inden for de enkelte brancher, de måtte vælge inden for metalindustriens område. Der overvejes lignende forsøg inden for andre brancher i erhvervslivet.

Jeg kan på baggrund af dette sige, at der altså er mange overvejelser og forsøg i gang vedrørende en ændring af lærlinguddannelsen, og jeg må derfor mene, at det er overflødigt at nedsætte en særlig kommission til at tage sig af arbejdet. Jeg er derfor ikke i stand til at anbefale det foreliggende forslag til folketingsbeslutning til vedtagelse. Det gælder også de rent arbejdsretlige spørgsmål, som nævnes til sidst i forslaget.

Bertel Pedersen: Da vor ordfører, hr. Finn Christensen, ikke kan være til stede, er det blevet pålagt mig at forelægge socialdemokratiets mening om dette forslag til folketingsbeslutning om en revision af loven om lærlingeforhold.

Forslaget har ganske afgjort en stor interesse både for dem, der interesserer sig for ungdommens uddannelsesforhold, og ikke mindst for dem, der er lærlinge, og vel i endnu højere grad for den store del af de unge, hvis fremtid kommer til at hvile på en lærlinguddannelse.

Forslagets hovedspørgsmål drejer sig om nedsættelse af en kommission, der skal afgive en betænkning om ændrede vilkår for lærlinguddannelsen med hovedvægt på, at mesterlæren afskaffes og lærlinguddannelsen baseres på uddannelsesinstitutioner eller værkstedsskoler.

Den nugældende lærlingelov fra 1956 bygger på mesterlæren som grundprincip og med dagskoleundervisning gennemført senest 1964 — de allersidste kom med i 1966 — og i det væsentlige en 4-årig uddannelse, dog med ret til nedsættelse af læretiden i henhold til § 3. Forslaget om mesterlærens afskaffelse lyder ret så konsekvent. Der er dog

ingen tvivl om, at det vil skabe mange og store vanskeligheder, såfremt man skulle oprette uddannelsesskoler til ca. 120.000 lærlinge. For tiden foregår ca. 3/4 af uddannelsen hos en mester eller i en virksomhed og den ene fjerdedel på skolen. At der skal ske en ændring på dette område, tegner sig mere og mere tydeligt, især fordi udviklingen tvinger virksomhederne til at specialisere sig i serieproduktioner, hvorfor de ikke er i stand til at give lærlingene en egentlig alsidig uddannelse. Det ville vel være mere nærliggende at indføre en uddannelse baseret på 50 pct. skole og 50 pct. praktik. Et eksempel kan jeg nævne fra Sverige, som for os i mange henseender er et foregangsland. Her indførte man inden for bygningsgruppen værkstedsskoler for ca. 10 år siden, og det viste sig, at tilpasningsvanskelighederne ved at komme fra skolen og ud under arbejdspladsernes eksisterende forhold skabte så store problemer, at man simpelt hen blev nødt til at kombinere de to former: værkstedsskolerne og mesterlæren. Og vanskelighederne skyldtes ikke de unges kvalifikationer efter uddannelsen på værkstedsskolerne, men ganske simpelt ændringen af miljøforholdene.

Forslagsstillerne omtaler i bemærkningerne og i den skriftlige fremsættelse læretiden som en generel 4-årig periode, men der er på dette område også en udvikling i gang i retning af afkortninger. Der er siden lærlingelovens vedtagelse sket væsentlige ændringer inden for flere faggrupper. Et af de store områder, jern- og metalindustrien, kører dog stadig væk med en 4-årig læretid og derudover et tillæg på 4 måneder for den uddannelse, der finder sted på forskolen. Dog er der også skred inden for dette område, da man er enedes om at afkorte læretiden med de 4 måneder. For flere andre faggrupper, især inden for bygningsgruppen, er man kommet ned på en læretid på ca. 3 1/2 år inkl. forskoleuddannelsen.

Der er således sket en væsentlig udvikling inden for ret store lærlingemråder, siden loven af 1956 trådte i kraft, men det skal da med det samme siges, at den tekniske udvikling er gået frem med endnu stærkere skridt. At der skulle ske en ajourføring af lærlingeloven, blev allerede klart for et par år siden, og den daværende undervisningsminister, hr. K. B. Andersen, nedsatte i juni